

YMCHWILIAD Y PWYLLGOR CYLLID I ARDALOEDD MENTER

TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG ODDI WRTH WEINIDOG YR ECONOMI, GWYDDONIAETH A THRAFNIDIAETH

1. Cyflwyniad

- 1.1 Pwrpas y papur hwn yw rhoi tystiolaeth ysgrifenedig i helpu Pwyllgor Cyllid Llywodraeth Cymru â'i ymchwiliad byr i Ardaloedd Menter yng Nghymru.
- 1.2 Mae'r papur yn gyflwyniad cyffredinol am Ardaloedd Menter ac yn canolbwyntio'n arbennig ar y materion yn eu Cylch Gorchwyl y tynnodd y Pwyllgor Cyllid sylw atynt fel pwyntiau ddylai fod o ddiddordeb arbennig.
- 1.3 Mae hyn yn cynnwys gwybodaeth am adnoddau; y cymhellion ariannol ac anariannol sydd ar gael ac allbynnau a chanlyniadau gwirioneddol a rhagweledig. Wrth gyflwyno'r wybodaeth, mae'r papur yn naratif lefel uchel all helpu'r Pwyllgor i ddeall yn well yr hyn sy'n digwydd yn y saith Ardal Fenter.

2. Ardaloedd Menter

- 2.1 Ym mis Ebrill 2012, cychwynnwyd y pum Ardal Fenter gyntaf. Cychwynnwyd dwy Ardal Fenter arall ym mis Mai 2012.
- 2.2 Mae'r Ardaloedd Menter wedi'u sefydlu yn yr ardaloedd canlynol, a nodir hefyd y sector y rhoddir pwyslais iddo ym mhob un:
 - Ynys Môn – Ynni a'r Amgylchedd.
 - Canol Caerdydd – Gwasanaethau Ariannol a Phroffesiynol.
 - Glannau Dyfrdwy – Deunyddiau a Gweithgynhyrchu Uwch.
 - Glyn Ebwy - Deunyddiau a Gweithgynhyrchu Uwch.
 - Dyfrffordd y Ddau Gleddau – Ynni a'r Amgylchedd.
 - Eryri – Ynni a'r Amgylchedd a TGCh.
 - Sain Tathan – Maes Awyr Caerdydd - Deunyddiau a Gweithgynhyrchu Uwch.
- 2.3 Mae pob Ardal Fenter yn canolbwyntio ar sector allweddol o'r economi. Gydag Ardaloedd Menter sy'n canolbwyntio ar gyfleoedd o fewn lleoliadau, gweithgareddau a sectorau allweddol, mae'n haws iddynt gyd-fynd yn strategol â'n pwyslais cyffredinol ar sectorau wrth ymdrin â'r economi. Bydd hynny hefyd yn ein helpu i sicrhau bod ein hymyriadau'n esgor ar y buddiannau mwyaf o fewn ffiniau'r Ardaloedd Menter a'r tu allan iddynt.
- 2.4 Mae gan bob Ardal Fenter fwrdd i roi cyngor ar weledigaeth a blaenoriaethau strategol pob Ardal ar gyfer hybu twf a swyddi.

- 2.5 Roedd pob un o Fyrddau'r saith Ardal Fenter wedi'u sefydlu erbyn Hydref 2012. Mae swyddogion yn dal i weithio gyda'r Byrddau i ddatblygu ffordd gyson ac effeithiol o farchnata'r Ardaloedd ac i ddatblygu a chynnal eu blaenoriaethau strategol.

3. Adnoddau

- 3.1 Ceir amrywiaeth o wahanol fathau o wariant refeniw a chyfalaf yn yr Ardaloedd Menter ar weithgareddau fel astudiaethau dichonolrwydd, adfer safleoedd a gwaith cyfalaf arall. Mae datganiadau rheolaidd wedi'u gwneud sy'n crynhoi llawer o'r datblygiadau hyn, er enghraifft y Cynllun Ardrethi Busnes, lle bu bron £800,000 o wariant yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf.
- 3.2 Fodd bynnag, mae Ardaloedd Menter yn golygu mwy na neilltuo rhagor o adnoddau. Maent yn golygu defnyddio adnoddau sy'n bod eisoes gan bob rhan o Lywodraeth Cymru a phartneriaid lleol i greu effeithiau positif o fewn yr Ardaloedd Menter a thu hwnt.

4. Amcanion Strategol pob Ardal

- 4.1 Mae Byrddau'r Ardaloedd Menter wedi paratoi cynlluniau strategol. Mae'r cynlluniau hyn yn disgrifio gweledigaeth a phrif amcanion pob Ardal Fenter. Maent yn ymdrin ag amrywiaeth o bynciau fel seilwaith (er enghraifft gwella ffyrdd, gwella rheilffyrdd, datblygu safleoedd, buddsoddi mewn adeiladau ac ati), marchnata, ffiniau safleoedd a pholisïau fel y Cynllun Ardrethi Busnes. Mae'r cynigion yn y cynlluniau hyn wedi'u hasesu ac mae opsiynau datblygu penodol wrthi'n cael eu datblygu.

5. Cymhellion mewn Ardaloedd Menter

- 5.1 Mae Ardaloedd Menter yn cynnwys ymyriadau a chymhellion ariannol ac anariannol i greu effeithiau positif yn y tymor byr, canolig a hir.
- 5.2 Mae amrywiaeth o gymhellion cystadleuol i fusnesau hen a newydd ar gael ledled Cymru. Eu nod yw greu effeithiau positif yn y tymor byr, canolig a hir. Maent yn cynnwys ymyriadau i ddatblygu'r economi fel help i fewnfuddsoddwyr, help i gael at gyllid, cyngor ar fasnachu dramor a mathau eraill o help i fusnesau.
- 5.3 Cynigir cymhellion ychwanegol mewn Ardaloedd Menter fel cyflwyno Band Eang y Genhedlaeth Nesaf yn yr Ardaloedd Menter, Cynllun Ardrethi Busnes y cyfeiriwyd ato eisoes a'r Lwfansau Cyfalaf Uwch sy'n cael eu cynnig ar safleoedd penodol yn rhagor na hanner yr Ardaloedd Menter cymwys – Glannau Dyfrdwy, Dyfrffordd y Ddau Gleddau a Glyn Ebwy. Mae mapiau'r Lwfansau wedi'u cyhoeddi.

6. Allbynnau a Chanlyniadau

- 6.1 Y gobaith tymor hir yw y gwnaiff yr Ardaloedd Menter sbarduno'r economi leol i dyfu a chreu a diogelu swyddi; bod yn gatalydd twf i rannau eraill y wlad; gwneud yr Ardaloedd Menter a Chymru'n fwy deniadol yn gyffredinol i fuddsoddwyr; a gwneud economi Cymru'n fwy cystadleuol.
- 6.2 Mae cyfleoedd a sialensiau penodol ac unigryw yn wynebu pob Ardal Fenter, gan ddibynnu ar amgylchiadau economaidd, daearyddol a demograffig pob ardal. Yn ystod y deuddeg mis cyntaf, y gwaith mwyaf oedd sefydlu'r Ardaloedd Menter gydag arlwy gystadleuol o gymhellion ariannol ac eraill.
- 6.3 Mae'n bwysig mesur effeithiolrwydd y cymhellion hyn. Mae angen dull soffistigedig o fesur llwyddiant sy'n cydnabod cymhlethdod her datblygu'r economi. Er enghraifft, yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni, mae diogelu swyddi lawn cyn bwysiced â chreu swyddi. Mewn rhai ardaloedd, rhaid cynnal nifer o weithgareddau fel paratoi safleoedd ac eiddo, datrys diffygion yn y seilwaith a gwaith paratoi arall, cyn y gall busnesau hyd yn oed ystyried buddsoddi ynddynt
- 6.4 Yn ogystal, bydd effeithiau positif y tu hwnt i ffiniau'r Ardaloedd Menter. Mae mesur a chynyddu'r sgil-effeithiau ehangach hyn cyn bwysiced â mesur yr hyn sy'n digwydd o fewn ffiniau'r Ardal.
- 6.5 Rwy'n bwriadu cyhoeddi dangosyddion cyn diwedd y flwyddyn ac rwy'n gofyn i Fyrddau'r Ardaloedd Menter, yn ogystal ag ACau am eu barn ynghylch pa ddangosyddion y dylem eu mabwysiadu.